

Úradnými jazykmi Európskeho súdu pre ľudské práva sú anglický jazyk a francúzsky jazyk. Tento preklad nie je pre Súd záväzný.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour.

Tlačové oddelenie

Prehľad – Ochrana detí a mladistvých

marec 2016

Tento prehľad nie je vyčerpávajúci a nie je pre Európsky súd pre ľudské práva záväzný.

Ochrana detí a mladistvých

Telesné tresty

Tyrer proti Spojenému kráľovstvu

25. apríl 1978 (sťažnosť č. 5856/72)

V Isle of Man bol 15-ročný chlapec podrobený telesnému trestu uloženému súdom za napadnutie, ktorým spôsobil ublíženie na zdraví staršiemu žiakovi v škole. Bolo mu prikázané vyzliecť si nohavice a spodné prádlo a prehnúť sa cez stôl. Potom ho dvaja policajti podržali, zatiaľ čo ho tretí policajt trikrát udrel brezovým prútom.

Európsky súd pre ľudské práva považoval takýto trest za „inštitucionalizované násilie“, ktoré je **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania) Dohovoru.

A. proti Spojenému kráľovstvu (sťažnosť č. 25599/94)

23. september 1998

Údajne „tvrdohlavý“ deväťročný chlapec bol niekoľkokrát a značnou silou zbitý trstenicou jeho nevlastným otcom, čím mu boli spôsobené modriny a bolesť. Jeho nevlastný otec bol súdený za napadnutie, ktorým spôsobil ublíženie na zdraví, ale bol oslobodený, pretože anglické právo v tej dobe dovoľovalo obranu „primeraného trestu“.

Súd mal za to, že najmä deti a iné bezbranné osoby mali právo na ochranu vo forme účinného odrádzania od takýchto foriem zlého zaobchádzania. Rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania) Dohovoru, pretože anglické právo chlapca dostatočne nechránilo.

Tajné natáčanie detí a mladistvých

Söderman proti Švédsku

12. november 2013 (VK), (sťažnosť č. 5786/08)

Tento prípad sa týkal pokusu o tajné natočenie štrnásťročného dievčaťa jej nevlastným otcom, keď bola nahá a jej sťažnosti, že švédsky právny systém, ktorý v tom čase nezakazoval natáčanie niekoho bez jeho súhlasu, ju nechránil proti narušovaniu jej osobnej integrity.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného života) Dohovoru. Zistil najmä, že švédske právo platné v tom čase nezabezpečovalo ochranu práva sťažovateľky na rešpektovanie súkromného života – či už poskytnutím trestných alebo občianskoprávných prostriedkov nápravy – takým spôsobom, aby to vyhovovalo Dohovoru. Čin spáchaný jej nevlastným otcom narušil jej integritu a bol o to horší, že bola maloletá, že k incidentu došlo v jej dome, a že páchatelom bol človek, ku ktorému mala a aj mala mať dôveru.

Domáce násilie / zneužívanie

Z. a iní proti Spojenému kráľovstvu

10. máj 2001 (VK), (sťažnosť č. 29392/95)

Štyri veľmi malé deti/bábätká boli prevzaté do starostlivosti až štyri a pol roka po tom, čo boli sociálnym službám hlásené obavy o ich rodinu. Deti boli počas tohto obdobia podrobované otrasnému dlhodobému zanedbávaniu a emocionálnemu týraniu zo strany ich rodičov a utrpeli fyzickú a psychickú ujmu. Boli nájdené rôzne, napríklad zamknuté vo svojich izbách rozmazávajúc po stenách výkaly a kradnúc jedlo z košov.

Súd konštatoval, že zavedený systém pri ochrane detí zlyhal a že neexistovali žiadne účinné prostriedky nápravy, čo bolo **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania) **a článkom 13** (právo na účinný prostriedok nápravy) Dohovoru.

E. a iní proti Spojenému kráľovstvu

26. november 2002, (sťažnosť č. 33218/96)

Tri sestry a ich brat boli dlhé roky fyzicky (všetky štyri deti) a sexuálne (dievčatá) zneužívané priateľom ich matky, a to aj po jeho odsúdení za napadnutie dvoch dievčat, keď sa opäť nastáhoval k rodine v rozpore s podmienkami jeho podmieneného prepustenia. Tento muž, okrem iného, nútil deti udierať sa navzájom reťazami a bičom pred ním a niekedy spolu s ním. Všetky dievčatá v dôsledku toho trpeli ťažkou posttraumatickou stresovou poruchou a chlapec mal osobnostné problémy.

Súd konštatoval, že sociálne služby **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania) Dohovoru zlyhali pri ochrane detí, a že **v rozpore s článkom 13** (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru neexistoval žiaden účinný prostriedok nápravy.

Kontrová proti Slovensku

31. máj 2007, (sťažnosť č. 7510/04)

Dňa 2. novembra 2002 sťažovateľka podala trestné oznámenie na svojho manžela, ktorého obvinila z toho, že ju napadol a zbil elektrickým káblom. Následne sa s manželom vrátila na policajnú stanicu, stiahla trestné oznámenie a polícia spolupracovala. Dňa 31. decembra 2002 manžel zabil ich dcéru a syna, narodených v roku 1997 a 2001.

Súd konštatoval **porušenie článku 2** (právo na život) Dohovoru kvôli zlyhaniu orgánov pri ochrane životov detí a **porušenie článku 13** (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru, pretože matke bola odopretá možnosť žiadať o odškodnenie.

Juppala proti Švédsku

2. december 2008, (sťažnosť č. 18620/03)

Tento prípad sa týkal starej matky, ktorá bola odsúdená za ohováranie jej zaťa po tom, čo vzala svojho trojročného vnuka k lekárovi a vyjadrila podozrenie, že ho jeho otec možno udrel.

Súd zistil, že **došlo k porušeniu článku 10** (sloboda prejavu) Dohovoru. Podľa jeho názoru by ľudia mali mať možnosť vysloviť podozrenie z týrania detí, vyjadrené v dobrej viere, v kontexte vhodného ohlasovacieho postupu, bez strachu z odsúdenia za trestný čin alebo z povinnosti zaplatiť odškodnenie za utrpenú ujmu alebo za vzniknuté náklady. Nič nenaznačovalo, že sťažovateľka konala nezodpovedne: naopak, aj zdravotnícky pracovník rozhodol, že prípad by mal byť oznámený orgánom starostlivosti o deti. Stručne povedané, iba vo výnimočných prípadoch by mohlo byť obmedzenie práva na slobodu prejavu v tejto oblasti akceptované ako nevyhnutné v demokratickej spoločnosti. V prípade sťažovateľky neboli poskytnuté dostatočné dôvody pre zásah do jej práva na slobodu prejavu a zásah nezodpovedal žiadnej "naliehavej spoločenskej potrebe".

E. S. a iní proti Slovensku

15. september 2009, (sťažnosť č. 8227/04)

V roku 2001 sťažovateľka opustila svojho manžela a podala naňho trestné oznámenie, že ju a jej deti (narodené v rokoch 1986, 1988 a 1989) týral a jednu z ich dcér sexuálne zneužíval. O dva roky neskôr bol odsúdený za násilie a sexuálne zneužívanie. Jej žiadosť, aby bolo manželovi nariadené opustiť domácnosť bola zamietnutá; súd však konštatoval, že nemá právomoc obmedziť jej manželovi prístup k majetku (mohla iba skončiť nájom po rozvode). Sťažovateľka a jej deti boli z tohto dôvodu nútené odsťahovať sa od svojich priateľov a rodiny a dve z detí museli zmeniť školu.

Súd konštatoval, že Slovensko neposkytlo sťažovateľke a jej deťom okamžitú požadovanú ochranu proti násiliu jej manžela **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) **a článkom 8** (právo na súkromný a rodinný život) Dohovoru.

M. a M. proti Chorvátsku

3. september 2015, (sťažnosť č. 10161/13)

Tento prípad sa týkal sporu o zverenie do starostlivosti, vrátane obvinení z týrania dieťaťa otcom. Sťažovateľky, dieťa a jeho matka, sa najmä sťažovali, že chorvátske orgány neodobrili dieťa zo starostlivosti otca a nezabránili tak ďalšiemu domácemu násiliu.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania) Dohovoru, pokiaľ ide o zlyhanie štátu pri bezodkladnom vyšetrení obvinení

zo zlého zaobchádzania, uvádzaných matkou a dieťaťom, a že **nedošlo k porušeniu článku 3**, pokiaľ ide o dieťa a povinnosť štátu chrániť ho pred ďalším zlým zaobchádzaním. Ďalej konštatoval, že **nedošlo k porušeniu článku 8** (právo na súkromný a rodinný život) Dohovoru, pokiaľ ide o matku a povinnosť štátu chrániť jej dcéru pred ďalším zlým zaobchádzaním, a že **došlo k dvom porušeniam článku 8** z dôvodu neprimeranej dĺžky konania o zverení do starostlivosti, pokiaľ ide o matku i dcéru a z dôvodu nezapojenia dcéry do procesu rozhodovania o zverení do starostlivosti. Súd zaznamenal najmä značné prieťahy v trestnom konaní vedenom proti otcovi, ako aj v konaní o zverení do starostlivosti, ktoré po viac, ako štyroch rokoch stále prebiehajú bez toho, aby dieťa bolo v niektorom z konaní vypočuté. Súd obzvlášť zarazila skutočnosť, že dieťa, ktoré má teraz 13 a pol roka, ešte stále nebolo vypočuté v konaní o zverení do starostlivosti a nebola mu daná možnosť vyjadriť pred súdmi svoj názor, s ktorým rodičom chce žiť. Zdĺhavá povaha týchto konaní zhoršila vážnu situáciu traumatizovaného dieťaťa, ktoré pre nič iné než konfliktný vzťah rodičov, trpí silnou psychickou úzkosťou vrcholiacou sebapoškodzujúcim správaním.

Vylúčenie z programu na ochranu svedkov

R. R. a iní proti Maďarsku

4. december 2012, (sťažnosť č. 19400/11)

Prípade sa týkali vylúčenia rodiny (srbský občan žijúci v Maďarsku, jeho družka, maďarská občianka a ich tri maloleté deti) z oficiálneho programu na ochranu svedkov z dôvodu, že otec, ktorý je vo väzení, zostal v kontakte so zločineckými skupinami. Rodina najmä tvrdila, že ich vylúčenie z programu svedkov vystavilo ich životy riziku pomsty mafie.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Dohovoru, pokiaľ ide o deti a ich matku. Konštatoval, že sťažovatelia boli vylúčení z programu, do ktorého boli pôvodne prijatí, bez toho, aby maďarská vláda preukázala, že riziká prestali existovať a bez toho, aby prijala potrebné opatrenia na ochranu ich životov. Súd dospel k záveru, že maďarské orgány potenciálne vystavili deti a ich matku život ohrozujúcej pomste z kriminálnych kruhov. Ďalej rozhodol **podľa článku 46** (záväznosť a vykonávanie rozsudkov), že na ochranu rodiny musia byť prijaté primerané opatrenia, vrátane riadneho utajenia totožnosti v nevyhnutnom prípade.

Starostlivosť o maloletých

Scozzari a Giunta proti Taliansku

13. júl 2000 (VK), (sťažnosť č. 39221/98)

V septembri 1997 dvaja synovia/vnuci sťažovateľov, narodení v rokoch 1987 a 1994, boli na základe súdneho rozhodnutia umiestnení do detského domova "Il Forteto", kde - ako si bol vnútroštátny súd vedomý - dvaja z hlavných vedúcich a spoluzakladateľov boli odsúdení za sexuálne zneužívanie troch hendikepovaných osôb v ich starostlivosti. Pred umiestnením do detského domova bol najstarší chlapec obeťou sexuálneho zneužívania zo strany pedofilného sociálneho pracovníka.

Súd najmä rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie rodinného

života) Dohovoru, čo sa týka nepretržitého umiestnenia chlapcov do "Il Forteto". Konštatoval najmä, že absencia akéhokoľvek časového limitu rozhodnutia o starostlivosti, negatívny vplyv osôb zodpovedných za deti v "Il Forteto", spolu s postojom a správaním sociálnych služieb viedli deti prvej sťažovateľky k nezvratnému odlúčeniu od svojej matky a dlhodobej integrácii v rámci "Il Forteto".

Nencheva a iní proti Bulharsku

18. jún 2013, (sťažnosť č. 48609/06)

Pätnásť detí a mladých ľudí zomrelo v období od decembra 1996 do marca 1997 v domove pre telesne a mentálne postihnutých mladých ľudí v dedine Dzhurkovo na následky chladu a nedostatku potravín, liekov a základných potrieb. Riaditeľ domova, ktorý spozoroval problémy, sa bez úspechu pokúsil niekoľkokrát upozorniť všetky verejné inštitúcie, ktoré mali priamu zodpovednosť za financovanie domova a od ktorých bolo možné očakávať, že budú konať.

Súd konštatoval **porušenie článku 2** (právo na život) Dohovoru tým, že orgány nespĺnili svoju povinnosť chrániť životy zraniteľných detí zverených do ich starostlivosti pred vážnym a bezprostredným ohrozením. Orgány taktiež nevykonali účinné oficiálne vyšetrovanie úmrtí, ku ktorým došlo za veľmi výnimočných okolností.

Ochrana pred pedofilmi cez internet

K. U. proti Fínsku

2. december 2008, (sťažnosť č. 2872/02)

V marci 1999 bol na internetovej zoznamke zverejnený inzerát v mene 12-ročného chlapca, s odkazom na webovú stránku chlapca, uvádzajúci, že hľadá intímny vzťah s chlapcom v jeho veku alebo starším, "aby mu ukázal cestu". Chlapec sa o inzeráte dozvedel, až keď dostal e-mail od muža, ktorý mal záujem. Poskytovateľ služieb odmietol identifikovať zodpovednú osobu tvrdiac, že by to znamenalo porušenie dôvernosti. Fínske sudy rozhodli, že poskytovateľ služieb nemohol mať zákonnú povinnosť odhaliť predmetné informácie.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. Bol toho názoru, že zverejnenie inzerátu bol trestný čin, ktorý urobil z maloletého cieľ pre pedofilov. Legislatíva mala poskytnúť rámec pre zladenie dôvernosti internetových služieb s predchádzaním nepokojom alebo zločinnosti a s ochranou práv a slobôd iných, najmä detí a ďalších zraniteľných osôb.

Regulácia manželstva

Z. H. a R. H. proti Švajčiarsku

8. december 2015, (sťažnosť č. 60119/12)

Sťažovatelia, ktorí mali cirkevný sobáš v Iráne vo veku 14 a 18 rokov, sa sťažovali, že švajčiarske orgány odmietli uznať ich manželstvo ako platné a nevzali ho do úvahy pri ich žiadosti o azyl.

Súd rozhodol, že **nedošlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru, konštatujúc najmä, že Dohovor nemožno interpretovať tak, že vyžaduje, aby štát uznal manželstvo uzatvorené štrnásťročným dieťaťom.

Nevoľníctvo a nútená alebo povinná práca

Siliadin proti Francúzsku

26. júl 2005 (sťažnosť č. 73316/01)

Sťažovateľka, občianka Toga, ktorá prišla do Francúzska v roku 1994 s úmyslom študovať, bola namiesto toho prinútená k práci domácej slúžky v súkromnej domácnosti v Paríži. Jej pas bol zabavený, po dobu niekoľkých rokov pracovala bez výplaty 15 hodín denne bez dňa voľna. Sťažovateľka sa sťažovala, že bola domácou otrokyňou.

Súd zistil, že sťažovateľka nebola zotročená, pretože jej zamestnávateľia, hoci ju riadili, nemali nad ňou skutočné právo zákonného vlastníctva znižujúce jej status na "vec". Konštatoval však, že trestné právo platné v tom čase ju dostatočne nechránilo, a aj keď sa zákon neskôr zmenil, nebol aplikovateľný na jej situáciu. Súd dospel k záveru, že sťažovateľka bola držaná v nevoľníctve **v rozpore s článkom 4** (zákaz otroctva, nevoľníctva, nútenej alebo povinnej práce) Dohovoru.

C. N. a V. proti Francúzsku

11. október 2012 (sťažnosť č. 67724/09)

Prípado sa týkal obvinenia z otroctva alebo nútenej alebo povinnej práce (neplatené práce v domácnosti ich tety a strýka) dvoch osirelých sestier z Burundi vo veku 16 a 10 rokov.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 4** (zákaz otroctva a nútenej práce) Dohovoru v jeho hmotnoprávnej časti vo vzťahu k prvej sťažovateľke, keďže štát nezaviedol legislatívny a administratívny rámec, ktorý by umožnil účinne bojovať proti otroctvu a nútenej práci. Ďalej bolo zistené, že **nedošlo k porušeniu článku 4** v jeho procesnej časti vo vzťahu k prvej sťažovateľke, pokiaľ ide o povinnosť štátu viesť účinné vyšetrovanie prípadov otroctva a nútenej práce. Nakoniec zistil, že **nedošlo k porušeniu článku 4** vo vzťahu k druhej sťažovateľke. Súd najmä dospel k záveru, že prvá sťažovateľka bola vystavená nútenej alebo povinnej práci, pretože pod hrozbou vrátenia do Burundi musela vykonávať činnosti, ktoré by boli opísané ako práca, ak by boli vykonávané plateným pracovníkom - "nútenú prácu" bolo treba odlíšiť od činností súvisiacich so vzájomnou pomocou v rodine alebo spoložitím, najmä vzhľadom na charakter a množstvo daných činností. Súd bol tiež toho názoru, že prvá sťažovateľka bola držaná v nevoľníctve, pretože cítila, že jej situácia je nemenná a je nepravdepodobné, že by sa zmenila. Na záver Súd konštatoval, že Francúzsko si nespĺnilo svoje záväzky podľa článku 4 Dohovoru bojovať proti nútenej práci.

Sexuálne zneužívanie

X. a Y. proti Holandsku

26. marec 1985 (sťažnosť č. 8978/80)

Dievča s mentálnym postihnutím (druhá sťažovateľka) bolo znásilnené v domove pre deti s mentálnym postihnutím, kde bývalo, deň po jej šestnástych narodeninách (čo bol zákonný vek pre pohlavný styk v Holandsku) príbuzným osoby, ktorá ju mala na starosti. Bola touto skúsenosťou traumatizovaná, ale považovaná za nespôsobilú podpísať trestné oznámenie vzhľadom na jej nízky mentálny vek. Jej otec (prvý sťažovateľ) sa podpísal namiesto nej, ale konanie voči páchatelovi nebolo začaté, pretože dievča muselo podať trestné oznámenie samo. Vnútroštátne súdy uznali, že v tomto prípade bola medzera v zákone.

Súd pripomenul, že aj keď účelom článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru je v podstate ochrana jednotlivca pred svojvoľným zasahovaním verejných orgánov, nenúti štát iba zdržať sa takéhoto zásahu: okrem tohto primárneho negatívneho záväzku môžu existovať pozitívne záväzky spojené s účinným rešpektovaním súkromného a rodinného života. V danom prípade Súd konštatoval, že ochrana poskytovaná podľa občianskeho práva v prípade tohto druhu previnenia spôsobeného druhej sťažovateľke, bola nedostatočná. Bol to prípad, keď boli v hre základné hodnoty a základné aspekty súkromného života. Efektívne odstrašovanie v tejto oblasti bolo nevyhnutné a mohlo byť dosiahnuté iba ustanoveniami trestného práva. Konštatujúc, že holandský trestný zákon jej neposkytol praktickú a účinnú ochranu, Súd dospel k záveru, s prihliadnutím na charakter predmetného previnenia, že druhá sťažovateľka bola obeťou **porušenia článku 8** Dohovoru.

D. P. a J. C. proti Spojenému kráľovstvu

10. október 2002 (sťažnosť č. 38719/97)

Sestra a brat boli sexuálne zneužívaní svojím nevlastným otcom od veku okolo ich ôsmich a desiatich rokov. Tvrdili, že o zneužívaní informovali miestny úrad sociálnych služieb, ale že štátne orgány ich neochránili. Dievča sa taktiež pokúsilo o samovraždu po tom, čo bolo znásilnené jej nevlastným otcom. Vyvinula sa u nej porucha osobnosti a chlapec neskôr trpel epilepsiou. Obaja zažili dlhodobé depresie a traumy.

Súd konštatoval najmä, že **v rozpore s článkom 13** (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru neexistoval žiaden účinný opravný prostriedok alebo prístup k odškodneniu dostupný deťom, pokiaľ ide o ich obvinenia.

M. C. proti Bulharsku

4. december 2003 (sťažnosť č. 39272/98)

Sťažovateľka vo veku 14 rokov (čo bol zákonný vek pre pohlavný styk v Bulharsku) bola znásilnená dvoma mužmi; plakala počas a po tom, čo bola znásilnená a neskôr ju matka zobrala do nemocnice, kde bolo zistené, že jej panenská blana bola pretrhnutá. Vzhľadom na to, že nebolo možné stanoviť, či sa bránila alebo volala o pomoc, páchatelia neboli stíhaní.

Súd konštatoval **porušenie článku 3** (zákaz ponižujúceho zaobchádzania) a článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného života) Dohovoru, poukazujúc najmä na všeobecný trend vo vzťahu k uznávaniu nedostatku súhlasu ako základného prvku pri určovaní znásilnenia a sexuálneho zneužívania. Obete sexuálneho zneužívania, najmä mladé dievčatá, sa často nedokázali brániť z psychologických dôvodov (buď sa pasívne podrobili alebo sa dištancovali od znásilnenia) alebo zo strachu z ďalšieho násillia. Zdôrazňujúc, že štáty sú povinné stíhať akýkoľvek nedobrovoľný sexuálny akt, a to aj v prípade, ak sa obeť fyzicky nebránila, Súd považoval vyšetrovanie prípadu a bulharské právo za nesprávne.

P. M. proti Bulharsku

24. január 2012 (sťažnosť č. 49669/07)

Tento prípad sa týkal sťažnosti sťažovateľky znásilnenej vo veku trinástich rokov, že bulharským orgánom trvalo ukončenie následného vyšetrovania viac ako pätnásť rokov a nemala žiadne prostriedky nápravy proti ich nechote stíhať útočníkov.

Súd konštatujú, že vyšetrovanie znásilnenia sťažovateľky bolo neúčinné, aj keď skutkový stav prípadu a totožnosť páchatel'ov boli preukázané, rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) Dohovoru v jeho procesnej časti.

C. A. S. a C. S. proti Rumunsku

20. marec 2012 (sťažnosť č. 26692/05)

Tento prípad sa týka sťažnosti sedemročného chlapca a jeho otca, že orgánom trvalo päť rokov vyšetrovanie opakovaného znásilnenia prvého sťažovateľa mužom, ktorý bol nakoniec oslobodený. Muž sa pretlačil do bytu rodiny, keď sa chlapec sám vracal domov zo školy v období od januára do apríla 1998.

Súd konštatujú, že orgány neuskutočnili účinné vyšetrovanie obvinenia z násilného sexuálneho zneužívania prvého sťažovateľa a nezabezpečili primeranú ochranu jeho súkromného a rodinného života, rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) **a článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. V tomto rozsudku Súd jasne uznal, že štáty majú povinnosť podľa článkov 3 a 8 Dohovoru zabezpečiť účinné trestné vyšetrovanie prípadov týkajúcich sa násilia na deťoch. Navyše výslovne poukázal na medzinárodné záväzky Rumunska, ktoré ho zaväzujú chrániť deti pred akoukoľvek formou zneužívania, vrátane pomoci pri zotavení a sociálnej reintegrácii obetí, a bolo mu obzvlášť ľúto, že prvému sťažovateľovi nebolo nikdy poskytnuté poradenstvo, ani nebol sprevádzaný kvalifikovaným psychológom v priebehu konania týkajúceho sa jeho znásilnenia, ani po ňom.

R. I. P. a D. I. P. proti Rumunsku

10. máj 2012 (sťažnosť č. 27782/10)

Sťažovatelia, brat a sestra, sa sťažovali na neúčinné vyšetrovanie obvinenia zo znásilnenia vzneseného ich matkou proti ich starému otcovi (z otcovej strany) v roku 2004, kedy dievča malo sedem rokov a jej brat tri roky, a najmä na dĺžku vyšetrovania, ktoré ešte v roku 2011 stále prebiehalo, a to napriek dôkazom potvrdzujúcim tvrdenia o sexuálnej agresii.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu pozitívnych záväzkov dotknutého štátu v procesnej časti článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) Dohovoru.

I. G. proti Moldavskej republike

15. máj 2012 (sťažnosť č. 53519/07)

Sťažovateľka tvrdila, že vo veku štrnásť rokov bola znásilnená jej známym (dvadsaťtriročným mužom, ktorý žil v rovnakej štvrti ako stará matka sťažovateľky, ktorú často navštevovala). Sťažovala sa predovšetkým, že orgány nevyšetrili jej obvinenie účinne.

Súd rozhodol, že vyšetrovanie prípadu sťažovateľky **v rozpore s článkom 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) Dohovoru nespĺnilo požiadavky spojené s pozitívnymi záväzkami štátu účinne vyšetrovať a trestať všetky formy znásilnenia a sexuálneho

zneužívania.

P. a S. proti Poľsku

30. október 2012 (sťažnosť č. 57375/08)

Sťažovateľkami boli dcéra a jej matka. V roku 2008 vo veku štrnásť rokov prvá sťažovateľka otehotnela po tom, čo bola znásilnená. Sťažovateľky sa sťažovali najmä na absenciu komplexného právneho rámca zaručujúceho prvej sťažovateľke včasný a neobmedzený prístup k potratu za podmienok stanovených platnými právnymi predpismi a na odhalenie informácií o prípade verejnosti. Ďalej sa sťažovali, že odňatie prvej sťažovateľky zo starostlivosti matky a jej umiestnenie do zariadenia pre mladistvých a neskôr do nemocnice bolo nezákonné a uviedli, že okolnosti prípadu predstavovali neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru, čo sa týka určenia prístupu k zákonnému potratu vo vzťahu k obom sťažovateľkám a čo sa týka sprístupnenia osobných údajov sťažovateľiek. Ďalej rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 5 ods. 1** (právo na slobodu a bezpečnosť) Dohovoru konštatujúc najmä, že hlavným účelom umiestnenia prvej sťažovateľky do zariadenia pre mladistvých bolo, aby ju oddelili od jej rodičov a aby sa zabránilo potratu. Napokon, s prvou sťažovateľkou orgány zaobchádzali žalostným spôsobom a jej utrpenie dosiahlo minimálnu hranicu závažnosti podľa článku 3 (zákaz neľudského zaobchádzania) Dohovoru v rozpore s týmto ustanovením.

O’Keeffe proti Írsku

28. január 2014 (VK) (sťažnosť č. 35810/09)

Prípád sa týkal otázky zodpovednosti štátu za sexuálne zneužitie školáčky vo veku deväť rokov laickým učiteľom v írskej národnej škole v roku 1973. Sťažovateľka sa najmä sťažovala, že Írsko nevytvorilo systém primárneho vzdelávania tak, aby ju ochránil pred zneužitím, ako aj že nevyšetrilo ani neposkytlo primeranú reakciu súdu na zlé zaobchádzanie. Tiež tvrdila, že nemohla dosiahnuť uznanie a odškodnenie za to, že ju štát neochránil.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania) a **taktiež článku 13** (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru, pokiaľ ide o to, že Írsko neochránilo sťažovateľku pred sexuálnym zneužívaním a pokiaľ ide o jej neschopnosť dosiahnuť uznanie tohto zlyhania na národnej úrovni. Ďalej rozhodol, že **nedošlo k porušeniu článku 3** Dohovoru, pokiaľ ide o vyšetrovanie sťažností sexuálneho zneužívania na škole sťažovateľky.

Súd najmä zistil, že bolo neodmysliteľným záväzkom vlády chrániť deti pred zlým zaobchádzaním, a to najmä v kontexte primárneho vzdelávania. Táto povinnosť nebola splnená, keď Írsko, ktoré si muselo byť vedomé sexuálneho zneužívania detí dospelými pred rokom 1970, okrem iného vzhľadom na stíhanie týchto trestných činov v značnej miere, aj napriek tomu ponechalo vedenie primárneho vzdelávania veľkej väčšiny írskych detí zverené národným školám bez toho, aby bol zavedený mechanizmus účinnej štátnej kontroly proti rizikám, že dôjde k takémuto zneužívaniu. Naopak, potenciálni oznamovatelia boli od štátnych orgánov smerovaní na riaditeľov (zvyčajne miestny kňaz) národných škôl. V skutočnosti akýkoľvek systém odhaľovania a nahlasovania zneužívania, ktorý umožnil, že v škole sťažovateľky došlo k viac než 400 prípadom zneužitia po tak dlhú dobu, musí byť považovaný za neúčinný.

Manuello a Nevi proti Taliansku

20. január 2015 (sťažnosť č. 107/10)

Trestné konanie sa začalo proti synovi sťažovateľov v júni 2002 po tom, čo riaditeľka školy jeho takmer päťročnej dcéry nahlásila na políciu podozrenie zo sexuálneho zneužívania dieťaťa z jeho strany. Dňa 1. augusta 2002 matka dieťaťa požiadala súd pre mladistvých o odňatie rodičovských práv a povinností jej manželovi. Od tohto dňa sťažovatelia svoju vnučku nevideli. Sťažovali sa najmä na neprimeranú dĺžku konania o povolení stretnúť sa s dieťaťom a na to, že sociálne služby nevykonali súdne rozhodnutie z februára 2006 povoľujúce kontakt.

Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu práva sťažovateľov na rešpektovanie ich rodinného života v zmysle článku 8** (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru. Konštatoval najmä, že zakazovať stretnutie medzi starými rodičmi a ich vnučkou z dôvodu, že si dieťa spája starých rodičov s jej otcom a s utrpením, ktorým si prešla v dôsledku údajného sexuálneho zneužívania, bolo opatrením, ktoré orgány boli oprávnené prijať v prípadoch týrania. Avšak, zatiaľ čo veľká starostlivosť bola v prípadoch tohto druhu nevyhnutná a opatrenia na ochranu dieťaťa mohli zahŕňať obmedzenie kontaktu s členmi rodiny, Súd bol toho názoru, že orgány nevykonali potrebné úsilie na ochranu rodinných väzieb medzi starými rodičmi a ich vnučkou, ktorí sa navzájom nevideli asi dvanásť rokov.

M. G. C. proti Rumunsku

15. marec 2016 (sťažnosť č. 61495/11)

Sťažovateľka tvrdila, že v čase, keď mala 11 rokov, bola medzi augustom 2008 a februárom 2009 znásilňovaná v dome susediacej rodiny, kam sa často chodila hrať s dvoma dievčatami rovnakého veku. Vo svojej sťažnosti najmä zastávala názor, že rumunské právo a prax neposkytujú účinnú ochranu detí proti znásilneniu a sexuálnemu zneužívaniu. Predovšetkým, v Rumunsku trestný čin znásilnenia vyžaduje nedostatok súhlasu na strane obete, čo bolo pre ňu nemožné preukázať, pretože na jej tele neboli znaky násilia. Navyše, orgány, ignorujúc výsledky jej psychiatrického vyšetrenia, odmietli vziať do úvahy, že jej nízky vek a zraniteľnosť boli faktory prispievajúce k jej postojom voči zneužívaniu.

V tomto prípade Súd rozhodol, že **došlo k porušeniu pozitívnych záväzkov Rumunska podľa článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) a 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru.

Prejednávané sťažnosti

S. H. H. proti Turecku (sťažnosť č. 22930/08)

Sťažnosť bola tureckej vláde oznámená 10. februára 2010.

Sťažovateľka, ktorá bola sexuálne napadnutá svojím otcom vo veku ôsmich rokov, vystavená sexuálnemu zneužívaniu z jeho strany po dobu viac ako troch rokov a znásilnená z jeho strany vo veku dvanásť rokov, sa sťažuje najmä, že trest uložený jej otcovi bol nedostatočný, a že nebol obvinený zo znásilnenia, pretože vyšetrovanie vykonávané vnútroštátnymi orgánmi bolo nedostatočné.

Súd sťažnosť oznámil tureckej vláde a položil otázky stranám podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania), 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) a 13 (právo na účinný opravný prostriedok) Dohovoru.

I. M. proti Rumunsku (sťažnosť č. 36934/08)

Sťažnosť bola rumunskej vláde oznámená 6. novembra 2013.

Tento prípad sa týka údajného znásilnenia sťažovateľky vo veku štrnásť rokov a následného vyšetrovania.

Súd sťažnosť oznámil rumunskej vláde a položil otázky stranám podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania) a 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Dohovoru.

Násilie v školských areáloch

Kayak proti Turecku

10. júl 2012 (sťažnosť č. 60444/08)

Tento prípad sa týkal vraždy 15-ročného syna a brata sťažovateľov, ktorý bol pred školou bodnutý žiakom. Sťažovatelia najmä tvrdili, že chlapec zomrel v dôsledku nedbanlivosti zo strany vedenia školy a tiež sa sťažovali na dĺžku administratívneho konania o odškodnení.

Súd v tomto prípade zopakoval, že školské úrady majú rozhodujúcu úlohu pri ochrane zdravia a blaha žiakov – so zreteľom na ich mimoriadnu zraniteľnosť vzhľadom na ich vek – a primárnu povinnosť chrániť ich proti akejkoľvek forme násilia, ktorému by mohli byť vystavení, zatiaľ čo sú pod dohľadom školy. Zatiaľ čo od pedagogických pracovníkov nemožno očakávať, že budú po celú dobu sledovať každého žiaka, pohyby vo vnútri aj vonku pri škole vyžadujú zvýšený dohľad. V danom prípade Súd najmä konštatoval, že vedenie školy neúspešne hlásilo problémy s bezpečnosťou príslušným orgánom, dokonca požadovalo asistenciu polície. Rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 2** (právo na život) Dohovoru konštatujúc, že za daných okolností si turecké orgány nesplnili povinnosť zabezpečiť dohľad nad areálom školy. Súd ďalej rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1** (právo na spravodlivý proces v primeranej lehote) Dohovoru z dôvodu neprimeranej dĺžky konania o odškodnení, ktoré trvalo päť rokov a tri mesiace.

Preklad: Kancelária zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva

Zdroj:

Factsheet — Protection of Minors [online]. Štrasburg : Európsky súd pre ľudské práva, 2016 [cit. 2016-05-20]. Dostupné na internete:

<https://echr.coe.int/Documents/FS_Minors_ENG.pdf>